

Po uši v ekonomice – také v politice

Teprve budoucnost a její časový odstup několika let plasticky ukáže, v jak obtížné době se dostala ČR k výkonu předsednictví v Radě EU. Příchod finanční, a v závěsu za ní celosvětové hospodářské krize o nevídané síle, v historické optice zcela překryje i promrzání východní části EU v plynovém sporu, nebo vojenský konflikt v Gaze, které neplánovaně zatížily předsednickou agendu na samém jejím počátku, o dalších složkách předsednického programu ani nemluvě.

Obě krize mají globální rozměr a možnosti jejich řešení pouze v regionu EU jsou omezené. Nelze je zvrátit bez koordinované součinnosti s dalšími velkými světovými hráči. Od samotné EU, i když je sama jedním z těchto velkých hráčů, nelze čekat zázraky. Na EU (a tím spíše to platí pro samotnou ČR) dopadla nepříjemnost, která se dlouho připravovala vesměs (i když ne výlučně) jinde. Krize se rodila z velkých a dlouhodobých mezinárodních nerovnovah, tak jak je řadu let produkovaly fiskální, měnové a kursové politiky některých velkých spíše mimoevropských zemí. Podepsala se na ní i neadekvátní a roztržitá regulace a dozor nad jednotlivými aktéry příliš vynalézavého světového finančního trhu. Pokud nechceme ponechat řešení velmi bolestným a dlouhým spontánním procesům, může dobré východisko z krize přinést jen mezinárodní spolupráce těch velkých, spolupráce ohleduplná i k těm malým a přínosná pro všechny. Východisko bude muset mít podobu koordinovaných a rozumných rozhodnutí makroekonomických, obchodně-politických, sanačních a intervenčních spojených se státní pomocí, o velkých mezinárodních půjčkách a o korekcích pravidel hry na finančních trzích a vůbec takových politických a ekonomických rozhodnutí, jež opět vnesou do světové ekonomiky důvěru, jistější perspektivy pro individuální rozhodování, transparentnější prostředí, předvídatelnost.

Vhodnou platformou pro hledání celosvětového řešení je skupina G-20, do jejíž práce byla ČR z titulu předsednictví EU přizvána. Na přípravných pracích k dubnovému vrcholnému jednání G-20 se podílí. Velký význam pro řešení na úrovni EU má nejen naplňování Plánu obnovy, připraveného Komisí a každé jednání Rady ECOFIN a jejích pracovních skupiny, kterým ČR předsedá, ale i jednání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) a dalších resortních Rad, to vše v ose přípravy stěžejního jednání březnové Evropské rady. Rada kroků již byla přijata, další se připravují.

O nečinnosti může mluvit pouze ten, kdo považuje maratón za druh lenošení.

Nebývalá ostrost krize nás vede k tomu, že si znovu dobře uvědomujeme, jak zásadní význam mají dnes lekce, která světu zanechala Velká krize 30.let. Varují, abychom nedopustili renesanci protekcionismu ve světovém obchodě, jež by jen roztácel krizi do vyšších obrátek. Abychom se nepokoušeli o pošedilá národní či regionální léčení krize „na úkor sousedů“, jež nakonec poškodí všechny, abychom nedopustili rozrušování cenného velkého prostoru jednotného vnitřního trhu EU s jeho svobodami pohybu výrobních faktorů a pravidly konkurence a státní pomoci, abychom nedopustili narušování nezávislosti centrálních bank, abychom nepolevili v trvalé péči o konkurenceschopnost ekonomik a pružnost jejich trhů. Jako by to tušila, si česká vláda ještě hluboko v minulém roce vepsala hlavní z těchto zásad do priorit svého bližícího se předsednictví.

Současná krize bude velkou hodinou pravdy, která asi změní dosavadní dlouhodobé trendy v mezinárodní dělbě práce, v mezinárodním obchodě a v mezinárodních tocích kapitálu. Každá krize vždy vyústí v něco nového. Úspěšně z ní mohou vyjít jen ti skutečně konkurenceschopní, ať již jde o celé ekonomiky nebo o jejich jednotlivé firmy, budou-li mít s přístupem na transparentní a férové volné trhy.

Úloha politiky v tomto komplexu problémů je vždy ošidná. I na samotné spleti předpokladů pro příchod krize se v různých zemích do značné míry podepsaly právě politické kroky. Pasivita politiky dnes není problémem, obávat se lze naopak spíše její aktivity nebo aktivismu. I dnes registrujeme kroky, které si neberou poučení z minulosti a mohou mít zhoubné důsledky. Na přelomu roku jsme viděli mezinárodně nekoordinované sliby garancí vkladů. Nyní čteme o plánech preferenčních státních pomoci, účelově vázaných jen na národní subjekty a jejich národní dodavatele. Slyšíme kampaně „kupujte jen to naše zboží“, dozvídáme se o jednostranných zvyšování určitých celních tarifů některými zeměmi. To vše je šikmou cestou k ničivému protekcionismu, k rozrušování vnitřního trhu EU, a samozřejmě i k omezování konkurenceschopnosti příjemců takové pomoci. Svolávání dalších a dalších mezinárodních konferencí nemůže chybět politická rozhodnutí tohoto druhu kompenzovat. Jestliže se na přelomu roku podařilo zabránit hrozící panice vkladatelů, jde nyní o to, se vyhnout latentní panice politiků.

Alexandr Vondra,
místopředseda vlády ČR
pro evropské záležitosti

Jak to vidí ...

... José Manuel Barroso,
předseda Evropské komise

České předsednictví si může poblahopřát k vynikajícímu zahájení svých aktivit v Radě EU.

Již během novoročních svátků se musela česká vláda vypořádat s první krizí a výzvou pro předsednictví. Plynový spor mezi Ruskem a Ukrajinou zanechal Evropskou Unii v těžké pozici, byť na celém konfliktu neměla sebemenší podíl viny. České předsednictví a Evropská komise nepřetržitě spolupracovaly po dobu tří týdnů, aby společně dosáhly efektivního vyřešení sporu a hlavně obnovy dodávek plynu. Chtěl bych zde smeknout před premiérem Mirkem Topolánkem a celým jeho týmem za skvělou práci a také bych chtěl vyjádřit své díky za skutečně úzkou spolupráci s námi v tomto období.

Náš nejdůležitější úkol je jasný: vybavit EU silným a koordinovaným plánem hospodářské obnovy. Musíme chránit naše občany a zároveň odmítnat protekcionismus. Tato politika obnáší krátkodobá opatření na udržení a vytvoření pracovních míst, která zahrnují i snahy o znovuzavedení bankovních půjček.

Musíme se posunout dál v obnovování globálního finančního systému. Musíme zajistit, aby investice pro zamezení dopadů finanční krize byly i investicemi do udržitelné a dlouhotrvající prosperity.

Ve středu 11. února se premiér Mirek Topolánek zúčastní setkání Evropské komise a oba budeme přítomni zvláštnímu jednání, při kterém projednáme další kroky, jak Evropa bude reagovat na tuto bezprecedentní výzvu.

České předsednictví pracuje kompetentně a s vysokým nasazením na celé řadě otázek. Evropská komise nabízí svou pomoc, kdykoli to jen bude možné.

José M. Barroso,
předseda Evropské komise

(předseda Evropské komise J. M. Barroso a předseda Evropské rady M. Topolánek)

Ministři pro rodinu: Je třeba reflektovat zájem dítěte, kvalitu péče a svobodu rodiny

Velmi plodná a korektní diskuse ukázala, že členské státy považují debatu na témata péče o děti za velmi žádoucí.

(P. Nečas: Budeme prosazovat uznání neplacené péče o děti doma za společensky významnou činnost. Chceme tak zpochybnit náhled na pečující rodiče jako "nezaměstnané" osoby, které je třeba v rámci politiky zaměstnanosti dostat co nejdříve "do práce". Vycházíme z principu svobody rodin, a chceme proto ponechat rozhodnutí o způsobu péče na nich samotných.)

Během dnešního setkání ministrů pro rodinné otázky, které uspořádalo české předsednictví v rámci naplňování priority horizontální podpory rodiny v politikách Evropské unie, se diskutovalo o tzv. barcelonských cílech zaměřených na podporu institucionální péče o malé děti.

Diskuse potvrdila, že mezi jednotlivými zeměmi panují rozličné názory na způsob podpory slučitelnosti rodiny a zaměstnání, které vyplývají z odlišných kulturních, historických i politických tradic a zkušeností. Většina států

vedla, že barcelonské cíle nadále podporuje, současně ovšem nepočítá s jejich naplněním do roku 2010. Některé státy poukázaly rovněž na nutnost respektování dělby kompetencí ve sféře rodinné politiky

V rámci diskuse se prokázala všeobecná shoda na některých principech, které by měly být současně zohledňovány. Byl zdůrazněn prvek nejlepšího zájmu dítěte jako jednoho z východisek politiky slučitelnosti rodiny a zaměstnání. Pohledy různých států na to, co je tímto zájmem se ovšem liší. Shoda panuje v otázce zohledňování kvality péče. Současně byla všeobecně akcentována svoboda rodin, která by měla být „obousměrná“ a měla by umocňovat různé formy péče o děti podle skutečného zájmu a poptávky rodin. Řada států podpořila potřebu společenského uznání neformální a neplacené péče o děti, které je jednou z podmínek naplňování cílů rovnosti žen a mužů.

Setkání ministrů ukázalo, že přes rozdílnost pohledů jednotlivých států panuje společný názor na to, že je při dosahování stanovených cílů třeba reflektovat zájem dítěte, kvalitu péče, svobodu rodin a také poptávku. Otevření diskuse o uvedených tématech péče o děti a rodinné politiky bylo většinově pozitivně přijato. Setkání tak naplnilo cíl, který si České předsednictví stanovilo.

Mgr. Jana Říhová,
*tisková mluvčí pro předsednictví,
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR*

Švýcaři: kontroly na hranicích s EU nepotřebujeme

(Švýcaři rozhodli v referendu o prodloužení smlouvy s EU 8.2.2009)

Švýcarsko, které se loni v prosinci připojilo k tzv. Schengenskému prostoru, schválilo v referendu prodloužení a rozšíření smlouvy s Evropskou unií, která umožňuje občanům členských států – nyní včetně Bulharska a Rumunska - volně pracovat a studovat na území alpského státu. Českého premiéra a předsedu Evropské rady Mirka Topolánka o tom ještě v neděli osobně v telefonickém rozhovoru informoval Švýcarský prezident Hans-Rudolf Merz.

„Zejména v době, kdy se v Evropské unii ozývají hlasy volající po nových formách národního protekcionismu, je důležité, že se i nečlenská země rozhodla sdílet jednu ze základních společných svobod,“ uvedl po rozhovoru se švýcarským prezidentem předseda Evropské rady.

Referendum prosadila Švýcarská lidová strana (SVP), která se obává, že rozšíření smlouvy o volném pohybu osob o dva další státy EU bude pro Švýcarsko znamenat snížení počtu pracovních míst. Podle oficiálních výsledků se ale nakonec pro rozšíření vnitřního prostoru bez hranic vyslovilo 60 procent voličů, zatímco proti byl asi jeden milion lidí.

Kalendář – stalo se

týden 2.2-9.2.2009

2.2.2009 - 3.2.2009
[Pracovní zasedání ředitelů potravinářských federací a evropských potravinářských asociací EU 27](#)

2.2.2009 - 3.2.2009
 [Fórum o službách a liberalizaci obchodu](#)

3.2.2009 - 3.2.2009
 [Politický a bezpečnostní výbor](#)

3.2.2009 - 3.2.2009
 [Setkání na pracovní úrovni EU na téma územní soudržnosti - Setkání sítě kontaktních bodů pro územní soudržnost](#)

4.2.2009 - 4.2.2009
 [Zasedání ministrů EU pro otázky rodinné politiky](#)

4.2.2009 - 6.2.2009
 [Zasedání ministrů EU - Ukrajina \(Trojka\)](#)

5.2.2009 - 5.2.2009
 [Odborný seminář k západnímu Balkánu](#)

6.2.2009 - 6.2.2009
 [European Urban Day](#)

6.2.2009 - 7.2.2009
 [Neformální zasedání seniorních představitelů pro východní partnerství s šesti partnerskými zeměmi](#)

Kalendář – stane se

týden 9.2.-15.2.2009

10.2.2009 - 10.2.2009

[Rada ministrů pro ekonomické a finanční záležitosti \(ECOFIN\)](#)

11.2.2009 - 11.2.2009

[Zasedání ministrů EU - Rusko \(Trojka\)](#)

11.-14.2.2009

[Cesta Předsedy Evropské rady Mirka Topolánka do Kazachstánu, Turkmenistánu a Ázerbájdžánu](#)

12.2.2009 - 13.2.2009

[Zasedání řídicí skupiny Boloňského procesu I a seminář "Klasifikace vysokých škol"](#)

12.2.2009 - 13.2.2009

[Pracovní skupina pro inovace veřejných služeb \(IPSGI\)](#)

Více na www.eu2009.cz

Rada ECOFIN:

Evropský plán hospodářské obnovy

V úterý 10. února 2009 se v Bruselu opět setkají ministři financí a hospodářství všech 27 členských států EU – tzv. Rada ECOFIN. Ministři naváží na své lednové setkání a budou diskutovat o provádění Evropského plánu hospodářské obnovy, zejména o opatřeních přijatých na národní úrovni.

Hlavním úkolem je nyní obnova řádného fungování úvěrových kanálů tak, aby bylo zabezpečeno financování reálné ekonomiky. Pokles, kterému ekonomika celé EU čelí, si ve většině členských států vyžádal přijetí opatření na podporu poptávky a zaměstnanosti. Krátkodobá opatření budou provázena strukturálními reformami v rámci Lisabonské strategie. V souvislosti s očekávaným nárůstem deficitů v mnoha členských zemích potvrdili ministři na svém posledním setkání v Bruselu platnost Paktu stability a růstu, včetně jeho flexibility pro aktuální výjimečné podmínky. Ministři současně vyjádřili odhodlání vrátit se na cestu konsolidace veřejných financí směrem ke střednědobým rozpočtovým cílům.

Na únorovém zasedání Rady ECOFIN se budou ministři v rámci diskuse o provádění plánu obnovy věnovat také finančním aspektům návrhů Evropské komise na zesílenou podporu energetických projektů, vysokorychlostního internetu a nových výzev v zemědělství z rozpočtu EU. Reč bude rovněž o možnostech použití snížených sazeb DPH k povzbuzení zaměstnanosti a ekonomického růstu.

Dalším tématem setkání bude struktura Dokumentu o klíčových otázkách v hospodářské a finanční oblasti.

Rada ECOFIN též bude, na základě zprávy Evropského účetního dvora, schvalovat doporučení k udělení absolutoria za plnění rozpočtu za rok 2007.

Vedle přípravy a řízení Rady ECOFIN čekají ministra financí Miroslava Kalouska v nejbližších dnech rovněž další úkoly spojené s výkonem českého předsednictví. V pondělí 9. února se jako předseda Rady ECOFIN sejdou k diskusi o aktuálních ekonomických otázkách s představiteli Evropského parlamentu. Ve stejný den bude ministr financí jednat o aktuální hospodářské situaci s evropskými sociálními partnery v rámci tzv. makroekonomického dialogu. Rozprava bude zaměřena zejména na problematiku trhu práce.

Ve čtvrtek 12. února na setkání Hospodářského a měnového výboru Evropského parlamentu (ECON) se zástupci národních parlamentů představí ministr financí Miroslav Kalousek pohled českého předsednictví na regulaci finančního trhu a nastavení dohledu nad ním v kontextu aktuální finanční krize.

Následující pondělí 16. února pak ministr vystoupí ve Výboru pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu (COCOBU), kde představí doporučení Rady Evropskému parlamentu ke schválení plnění rozpočtu EU za rok 2007. Poté se zúčastní společného setkání Evropského parlamentu se zástupci národních parlamentů. Ministr financí poslancům přednese svůj diskusní příspěvek na téma výzev pro hospodářskou obnovu v Evropě.

Radka Kohutová,
tisková mluvčí ministerstva financí

Krásy evropské faleristiky

Všech 27 členských států Evropské unie vystavuje svá nejvyšší státní vyznamenání v Hrzánském paláci. Mezi symboly národní hrdosti a politické kultury nechybí ani jeden z nejcennějších řádů vůbec – dánský Řád slona, udělovaný již od poloviny 15. století (dnes převážně nejvyšším státním představitelům a členům panovnických rodin). Česká republika předvádí na ojedinělé expozici hned několik variant Řádu bílého lva (z let 1922, 1961, 1990 i 1994) a rovněž šlechtický kříž z roku 1814, který tvar nejvyššího vyznamenání inspiroval.

Český premiér a předseda Evropské rady Mirek Topolánek výstavu uvedl slovy, že je v první řadě připomínkou hodnot, která po staletí spojují celý náš kontinent: „Historie faleristiky je zároveň historií evropské demokracie. Řády, které byly původně určeny jenom úzké skupině vyvolených, se postupně vyvinuly v ocenění, které mohl získat každý občan i cizinec. Přičemž po celou dobu zůstal základní smysl - ocenit věrnost, služby.“

Výstava, pořádaná Úřadem vlády v rámci českého předsednictví v Radě Evropské unie, potrvá do 1. března.

(během prvního týdne výstavu „Krásy evropské faleristiky“ shlédlo 3 700 lidí)

Jednota ta tam?

Zdá se, že v EU probíhají dva procesy, které oba mohou na dlouhou dobu určit směr vývoje Unie ...

(Mirek Topolánek představuje informační bulletin českého předsednictví)

Na jedné straně zde máme oficiální a nahlas proklamovaný evropský integrační proces a jeho největší projekt – Lisabonskou smlouvu. Na straně druhé je jeho opak – disintegrace základních principů Unie.

Evropská unie měla od svého založení jako Unie uhlí a oceli a později Evropské hospodářské společenství jeden základní cíl – vytvořit na evropském kontinentě společný hospodářský prostor a v jeho rámci umožnit volný pohyb kapitálu a volný pohyb občanů .

Vše ostatní, co později Evropská unie přijala, sociální a politický aspekt integrace a její další rozšiřování bylo podmíněno tím, jak se dařilo naplnit tento základní cíl. Bez jeho úplného přijetí a beze snahy o jeho naplnění, mohou ty další cíle zůstat jen snem.

Současná finanční a hospodářská deprese ale ukázala, že Evropa ještě „nedospěla“, ukázala, že přes všechny deklarace není evropská jednota něčím, co můžeme brát jako samozřejmost a jistotu.

Volání po protekcionistických opatřeních, volání po „návratu výroby do mateřských zemí“ a snaha řešit společný problém na „domácí půdě“ bez ohledu na dopad na partnerské země Unie ukazuje, že „doma“ ještě

stále neznamená „doma v Evropě“, ale „doma u nás“ a tím „nás“ je míněn ten či onen partikulární stát.

Společný hospodářský prostor je náhle zapomenut.

Je to pro Evropu nebezpečný trend. Pokud převládne, nebude to silná Evropa, kdo bude čelit výzvám nejbližší budoucnost, bude to kolekce jednotlivých členských zemí a to co mělo sloužit jako jejich stmelovací a posilující mechanismus, společné politiky a společná regulační a unifikující opatření, ztratí svůj charakter a stane se jen obtížným břemenem pro ty, kdo jsou příliš slabí na to, aby je mohli povýšeně ignorovat. Pro blízkou a střednědobou perspektivu to může znamenat, že deprese přeroste v krizi.

Dlouhodobě to jednou může znamenat nepříjemné probuzení z krásného snu o jednotné Evropě.

Tomáš Haas,
ředitel Informačního centra vlády

(Ne) napsali, řekli o českém předsednictví ...

El Mundo: Rozdílné cesty USA a EU nechaly Castra přežít

„Mottem našeho předsednictví je Evropa bez bariér, nikoli Evropa bez pravidel“, cituje španělský deník El Mundo ve svém sobotním „speciálu“ českého premiéra Mirka Topolánka. Článek dále sestává z odpovědí stávajícího předsedy Rady EU na otázky týkající se zahraniční politiky, konkrétně Guantanáma, Kuby, nástupu Baracka Obamy do funkce či finanční krize.

<http://www.elmundo.es/elmundo/2009/01/31/internacional/1233385001.html>

Gazeta Wyborcza: Češi dobře řídí Unii

Prestižní polský deník, který se vyznačuje obvyklou kritikou na adresu české politické scény, tentokrát chválí české předsednictví. Článek poukazuje na pohotovost a přístup Mirka Topolánka k plynové krizi.

Frankfurter Allgemeine Zeitung: Malá naděje pro uskutečnění summitu eurozóny

Efektivitu aktivit českého předsednictví podržela Angela Merkelová, když přes svého tiskového mluvčího

vkázala, že „neshledává žádný důvod, proč by měl být sjednán summit zemí eurozóny“, požadovaný francouzským prezidentem Nicolasem Sarkozym, jež označil české předsednictví za příliš „pasivní“. Informuje o tom článek v německém prestižním deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung, a dodává, že přípravný summit ke G20 v Londýně by se měl konat 22.2 v Berlíně.

<http://www.faz.net/p/Rub6C77E50CFDFD44AF94BA0EA12FECC2AD/Dx1~EEE8C7AA453967BE79037EF138FE6FCF2~ATp~Ecommon~Scontent.html#top>

Gazeta Wyborcza: Česko-francouzská bitva pod evropskou vlajkou

„Sarkozy chce hájit zájmy Francie, zatímco já jako představitel předsedající země prosazují stejná pravidla pro všechny“, tato slova Mirka Topolánka otiskl významný polský deník Gazeta Wyborcza. Článek dále cituje evropské politiky, kteří považují poslední výroky francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho za velmi neevropské. Podle autora tyto výroky, například ten poslední o francouzské automobilce v ČR, nejsou náhodné, a připomíná francouzské výhry k českému

předsednictví.

Otevřeně kritizuje francouzského prezidenta za „tón z roku 2005 a fóbii z polského instalatéra“, která vedla k odmítnutí euroústavy. Konečně s jistotou nadsázkou píše, že v dnešní době ekonomické krize může polského hydraulika nahradit česká fabrika.

http://wyborcza.pl/1,75477,6248838,Wojna_czesko_francuska_pod_flaga_europejska.html

Der Spiegel: Střet kompetencí

Prestižní německý týdeník Spiegel otiskl netradičně otevřený článek na téma Lisabonská smlouva. Autor připomíná, že není pravda, že by byla Česká republika jedinou zemí, která nedokončila ratifikační proces, neboť tak neučinilo ani Německo, Polsko a Irsko.

V článku je dán velký prostor kritickým hlasům vůči Lisabonské smlouvě zejména klausuli o flexibilitě, ve které kritici spatřují "plíživé přenášení kompetencí na úroveň EU", které by mohl Spolkový ústavní soud podmínit vnitrostátní právní pojistkou. Konečně pak článek zpochybňuje nadřazenost rozhodnutí Evropského soudu vůči německému Spolkovému ústavnímu soudu.

